

به نام خدا

از سیدان تا شیکانو

تألیف و ترجمه: دکتر علی مطیعی



۱۳۹۴

سرشناسه	:	مطیفی فرد، علی، ۱۳۵۲
عنوان و نام پدیدآور	:	از شیراز تا شیکاگو - علی مطیفی فرد
مشخصات نشر	:	اصفهان، افسر، ۱۳۹۴
مشخصات ظاهری	:	۴۰۰ ص.: مصور (رنگی): ۲۲×۲۲ س م.
شابک	:	۹۷۸-۹۶۴-۸۰۹۸-۴۴-۰
وضعیت فهرست نویسی	:	فیبای مختصر
یادداشت	:	فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: http://opac.nlai.ir قابل دسترس است.
شناسه افزوده	:	کیوانی، نوین، ۱۳۵۶
شماره کتابشناسی ملی	:	۳۸۳۵۴۳۲

این کتاب برداشتی آزاد و ترجمه ای است از کتاب 501 MUST-VISIT CITIES
که توسط انتشارات Bounty انگلیس در سال ۲۰۱۰ چاپ شده است.

انتشارات
افسر



تألیف و ترجمه: دکتر علی مطیفی فرد
ali.motifi@yahoo.com

ناشر: انتشارات افسر

مشاور: پروفسور سید مهدی کیوان

ویراستار: نوین کیوانی

طرح، نظارت و اجرا: انتشارات افسر

لیتوگرافی: پرتو

چاپ: فرزندگان

صحافی: سپاهان

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۰۹۸-۴۴-۰

آدرس انتشارات:

اصفهان، خیابان چهارباغ، کوی سینما سپاهان
ساختمان امیر کبیر، پلاک ۲۱ - ۹۱۳۳۰۲۹۳۳۴
فروشگاه اینترنتی: www.tandisbook.com

قیمت: ۴۵۰/۰۰۰ ریال

اگر تمام شب را برای ندیدن خورشید گریه کنی، فرصت دیدن ستارگان را از دست خواهی داد.

سیصد و شصت و پنج ستاره در آسمان این کتاب جلوه می کنند.

از شیراز تا شیکاگو افقی تازه از برخی شهرهای جهان، فراسوی وجاهت و زیبایی شان در مقابل چشم خوانندگان گشوده است.

با مطالعه‌ی این کتاب، جواز سفری بدون جنجال و به دور از غوغا و هیاهو به زیباترین و افسانه‌ای ترین شهرهای جهان در به دست می آورید.

تجسم حضور در نیابان‌ها و معابر و کوچه‌های سرشار از خاطره، بازدید از مساجد، کلیساها، مراکز خرید، موزه‌ها و دیدن پستی‌ها، آشنایی با دیگر مردمان و آداب و رسوم متنوع و نیز شخصیت‌های بزرگ و تأثیرگذار در تاریخ، همراه با خاطرات تلخ و شیرین، احساس قریبی به خواننده القا می کند که تو گویی مدت‌ها در آن شهر زندگی نموده و با خلق و خوی مردمانش انس گرفته‌ای. این‌ها همه از ویژگی‌های محسوس این اثر می باشد که کتاب‌های مشابه، کمتر به چشم می آید.

و این در حالی است که مخاطبین خاص این کتاب، شروندان گردشگر، دانشجویان و اساتید، با گرایش خاص، حامیان محیط زیست، مدیران اژانس‌های مسافرتی، تجار و سرمایه گذاران و حتی مسئولین و متولیان دولتی شهری و شهر سازی‌اند که قادر خواهند بود آنچه را که می‌خواهند در این کتاب بیابند.

از سوی دیگر در فرایند تولید این کتاب، تلاش زیاد و مستمری را استاد گوناگون اعم از ترجمه، بازخوانی، انتخاب تصاویر و اصلاح متن به همراه بهره مندی از بهترین‌ها با کیفیتی مطلوب به عمل آمده است.

جدای از همت والای جناب آقایان دکتر علی مطیفی فرد و راهنمایی‌های استاد گرانقدر دکتر مهدی کیوانی و ویرایش شیوای سرکار خانم نوین کیوانی، شایسته است از مدیریت لیتوگرافی پرتو، چاپ فرزانتگان و صحافی سپاهان، تشکر و قدردانی نمایم که با تلاش و کوشش خود این انتشارات را در این مهم یاری نموده‌اند تا برگی سبزی ماندگار به دیگر افتخارات شهرمان، اصفهان افزون گردد.

امید است با آشنایی با این ستاره شهرها، آسمان ذوق و اندیشه‌تان ستاره باران گردد.

۳۳	Islamabad	پاکستان اسلام آباد
۳۴	Peshawar	پشاور
۳۵	Karachi	کراچی
۳۶	Quetta	کوئٹہ
۳۷	Lahore	لاہور
		تایلند
۳۸	Chiang Mai	چیانگ مای
۳۹	Lampang	لام پانگ
		ترکیه
۴۰	Izmir	ازمیر
۴۱	Istanbul	استانبول
۴۲	Trabzon	ترابزون (ترابوزان)
		جمهوری آذربایجان
۴۳	Baku	باکو
۴۴	Nakhchivan	نخجوان
		چین
۴۵	Anyang	آن یانگ
۴۶	Beijing	پکن (بیجینگ)
۴۷	Pingyao	پینگ یائو
۴۸	Jinan	جینان
۴۹	Chengdu	چنگدو
۵۰	Chongqing	چونگ کینگ
۵۱	Qingdao	چینگ دانو
۵۲	Dunhuang	دونخوانگ
۵۳	Suzhou	سوزو
۵۴	Shanghai	شانگهای
۵۵	Xiamen	شیامین (ژیامین)
۵۶	Fuzhou	فوزو (فوجو)
۵۷	Kashgar	کاشگور
۵۸	Kaifeng	کای فینگ
۵۹	Qufu	کفو
۶۰	Guilin	گوبیلین
۶۱	Guangzhou	گوانگژو
۶۲	Luoyang	لوئو یانگ
۶۳	Nanjing	نانجینگ
۶۴	Wuhan	ووہان
۶۵	Harbin	ہاربین
۶۶	Hangzhou	هانگژو
۶۷	Hong Kong	هنگ کنگ
۶۸	Taipei	تایپه
۶۹	Tainan City	تاینان سیتی
۷۰	Lhasa	ماکائو
۷۱	Macao	لهاسا
۷۲	Yinchuan	یینچوان

چ

ح

مقدمه

پیشگفتار

آسیا

		ایران
۱	Shiraz	شیراز
۲	Isfahan	اصفهان
۴	Tabriz	تبریز
۵	Rasht	رشت
۶	Shushtar	شوشتر
۷	Ghazvin	قزوین
۸	Qom	قم
۹	Kashan	کاشان
۱۰	Kerman	کرمان
۱۱	Mashhad	مشهد
۱۲	Neyshabur	نیشابور
۱۳	Hamadan	همدان
۱۴	Mazandaran	یزد
		ارمنستان
۱۵	Yerevan	ایروان
		ازبکستان
۱۶	Tashkent	بخارا
۱۷	Tashkent	تاشکند
۱۸	Khiva	خیوه
۱۹	Samarkand	سمرقند
۲۰	Shahre Sabz	شهرسبز
		افغانستان
۲۱	Jalalabad	جلال آباد
۲۲	Kandahar	قندهار
۲۳	Kabul	کابل
۲۴	Mazar-i-Sharif	مزار شریف
۲۵	Herat	هرات
		امارات
۲۶	Dubai	دبی
		اندونزی
۲۷	Ubud	ابود
۲۸	Bandung	باندونگ
۲۹	Jakarta	جاکارتا
۳۰	Solo (Surakarta)	سولو (سوراکارتا)
		بنگلادش
۳۱	Chittagong	چیتاگونگ
۳۲	Dhaka	داکا

ژاپن

اوسا کا (اوزا کا)
ناکایاما
توکیو
فوکوکا
کاما کورا
کانازاوا
کوبہ
کیوتو
ماتسویاما
نیکو
ہیروشیما
سریلانکا
کلمبو
سنگاپور
سنگاپور
سوریہ
حلب
دمشق
عربستان
مدینہ
مکہ
اسرائیل
بیت المقدس (اورشلیم)
تل اویو - یافا
جریکو (آریحا)
عکا
ناصریہ (ناصرہ)
فیلیپین
(شہر) سبو
مانیل
قرقیزستان
اوش
بیشکک
آلماتی
کامبوج
پنوم پن
کرہ جنوبی
سئول
گیونگجو
گرجستان
تفلیس
لائوس
لوانگ پرابانگ
وین تیان

لبنان

بیلوس
بیروت
مالزی
جورج ٹاؤن
کوالا لامپور
کوچینگ
نیپال
پاتن
کاتماندو
ویتنام
شہر ہوشی مین
ہانوی
ہندوستان
امریٹسار
اوڈی پور
پنارس (واراناسی)
پوری
جای پور
جودا پور
چنای
حیدرآباد
دارجلینگ
دہلی
سرینگر (سرینگار)
کلکتہ
گنگتوک
کھنولکنہور
مارگاس
ممبئی (بمبئی)
میسور
ہریوار
یمن
شیام
صنعا

افریقہ

آفریقہ جنوبی
ژوہانسبورگ
کیپ ٹاؤن
اتیوپی
گوندار
ہرار
الجزائر
الجزیرہ

Osaka
Takayama
Tokyo
Fukuoka
Kamakura
Kanazawa
Kobe
Kyoto
Matsuyama
Nikko
Hiroshima
Colombo
Sangapore
Aleppo
Damascus
Mecca
Jerusalem
Tel Aviv - Yafa
Jericho
Akko (Acre)
Nazareth
Cebu City
Manila
Osh
Bishkak
Almaty
Phnom Penh
Seoul
Gyeongju
Tbilisi
Luang Prabang
Vientiane

۱۷۲	Munich	مونخ
۱۷۳	Nuremberg	نورنبرگ
۱۷۴	Wiesbaden	ویزبادین (ویسبادن)
۱۷۵	Hamburg	هامبورگ
۱۷۶	Hannover	هانوفر
۱۷۷	Heidelberg	هایدلبرگ
		اتریش
۱۷۸	Innsbruck	اینسبروک
۱۷۹	Salzburg	زالتسبورگ (سالتزبورگ)
۱۸۰	Graz	گراتس
۱۸۱	Vienna	وین
		اسپانیا
۱۸۲	Barcelona	بارسلون
۱۸۳	Toledo	تولدو
۱۸۴	Salamanca	سالامانکا
۱۸۵	Segovia	سگوبیا
۱۸۶	San Sebastian	سن سباستین
۱۸۷	Seville	سیویا (سییا / سویل)
۱۸۸	Cordoba	کوردوبا
۱۸۹	Granada	گرانادا
۱۹۰	Madrid	مادرید
۱۹۱	Malaga	مالاگا
۱۹۲	Valencia	والنسیا
		استونی
۱۹۳	Tallinn	تالین
		اسکا تلند
۱۹۴	Aberdeen	آبردین
۱۹۵	Edinburgh	ادینبرو (ادینبرا)
۱۹۶	Glasgow	گلاسگو
		اسلوواکی
۱۹۷	Bratislava	براتیسلاوا
		انگلیس
۱۹۸	Oxford	آکسفورد
۱۹۹	Cambridge	کمبریج
۲۰۰	London	لندن
۲۰۱	Leeds	لینز
۲۰۲	Liverpool	لیورپول
۲۰۳	Manchester	منچستر
۲۰۴	Newcastle Upon Tyne	نیوکاسل (نیوکسل) (ناین)
۲۰۵	York	یورک
		اوکراین
۲۰۶	Odessa	اودسا
۲۰۷	Kiev	کی‌یف
		ایتالیا
۲۰۸	Bologna	بولونیا
۲۰۹	Palermo	پالرمو

۱۴۰	Oran	وهران (اوران)
		اوگاندا
۱۴۱	Kampala	کامپالا
		تانزانیا
۱۴۲	Dar es Salaam	دار السلام
۱۴۳	Zanzibar	زنگبار
		تونس
۱۴۴	Tozeur	توزر
۱۴۵	Tunis	تونس
۱۴۶	sousse	سوسه
۱۴۷	Kairouan	قیرولان
		جزایر موریس
۱۴۸	Port Louis	پورت لوئیس
		کنیا
۱۴۹	Mombasa	مومباسا
۱۵۰	Nairobi	نایروبی
		لیبی
۱۵۱	Benghazi	بنغازی
۱۵۲	Tripoli	طرابلس (تریپولی)
۱۵۳	Ghadames	غدامس
		ماداگاسکار
۱۵۴	Antananarivo	آنتاناناریوو
		مراکش
۱۵۵	Tanger	طنجه
۱۵۶	Fez	رباط
۱۵۷	Essaouira	صویره
۱۵۸	Fez	فاس
۱۵۹	Marrakesh	مراکش
۱۶۰	Meknes	مکناس
		مصر
۱۶۱	Alexandria	اسکندریه
۱۶۲	Aswan	أسوان
۱۶۳	Luxor	اقصر
۱۶۴	Cairo	قاهره
		موزامبیک
۱۶۵	Maputo	مایوتو
۱۶۶	Mozambique town	موزامبیک تاون

اروپا

		آلمان
۱۶۷	Berlin	برلین
۱۶۸	Dresden	درسدن
۱۶۹	Cologne	کلن
۱۷۰	Leipzig	لایپزیگ
۱۷۱	Magdeburg	ماگدبورگ

۲۴۶	Vladivostok	ولادی وستوک	۲۱۰	Pisa	پیزا
۲۴۷	Yaroslavl	یاروسلاول	۲۱۱	Genoa	جنوا
۲۴۸	Yakutsk	یاکوتسک	۲۱۲	Rome	رم
		رومانی	۲۱۳	Sorrento	سورنتو
۲۴۹	Bucharest	بخارست	۲۱۴	Florence	فلورانس
۲۵۰	Sibiu	سیبیو	۲۱۵	Milan	میلان
۲۵۱	Constanta	کونستانسا	۲۱۶	Naples	ناپل
		سان مارینو	۲۱۷	Venice	ونیز
۲۵۲	San Marino	سان مارینو (سن مارینو)			ایرلند
		سوئد	۲۱۸	Dublin	دوبلین
۲۵۳	Stockholm	استکهلم	۲۱۹	Belfast	بلفاست
۲۵۴	Göteborg	گوتنبرگ	۲۲۰	Glasgow	گالوی
۲۵۵	Malmö	مالمو			ایسلند
		سوئیس	۲۲۱	Reykjavik	ریکیاویک
۲۵۶	Zürich	زوریخ			بلژیک
۲۵۷	Geneva	ژنو	۲۲۲	Antwerp	آنتورپ (آنورس)
		فرانسه	۲۲۳	Brussels	بروز (بروخله)
۲۵۸	Strasbourg	استراسبورگ	۲۲۴	Brussels	بروکسل
۲۵۹	Orléans	اورلئان	۲۲۵	Liege	لیژ
۲۶۰	Bordeaux	بوردهو	۲۲۶	Mechelen	مشلان (مشلن)
۲۶۱	Paris	پاریس	۲۲۷	Namur	نمور
۲۶۲	Tours	تور			بلغارستان
۲۶۳	Toulouse	تولوز	۲۲۸	Burgas	بورگاس
۲۶۴	Rouen	روان (روئن)	۲۲۹	Sofia	صوفیه
۲۶۵	Reims	ریمز (رنس)	۲۳۰	Varna	وارنا
۲۶۶	Cannes	کن			بوسنی
۲۶۷	Lyon	لیون	۲۳۱	Sarajevo	سارایوو
۲۶۸	Marseille	مارسی			برتقال
۲۶۹	Nantes	نانت	۲۳۲	Lisbon	لیسبون
۲۷۰	Nice	نیس			جمهوری چک
		هلند	۲۳۳	Prague	پراگ
۲۷۱	Helsinki	هلسینکی			
۲۷۲	Turku	تورکو	۲۳۴	Brimo	برنو
۲۷۳	Vaasa	واسا			دانمارک
		قبرس	۲۳۵	Aarhus	آهوس
۲۷۴	Nicosia	نیکوزیا	۲۳۶	Odense	اودنسه
		کرواسی	۲۳۷	Copenhagen	کپنهاگ
۲۷۵	Zagreb	زاگرب			روسیه
		لتونی	۲۳۸	Omsk	اُمنسک
۲۷۶	Riga	ریگا	۲۳۹	Irkutsk	ایرکوتسک
		لوکزامبورگ	۲۴۰	Derbent	دربند
۲۷۷	Luxembourg City	شهر لوکزامبورگ	۲۴۱	St Petersburg	سن پترزبورگ
		لهستان	۲۴۲	Sochi	سوتچی
۲۷۸	Poznań	پوزنان	۲۴۳	Kaliningrad	کالینین گراد
۲۷۹	Kraków	کراکوف	۲۴۴	Moscow	مسکو
			۲۴۵	Nizhny Novgorod	نیزنی نووگورود

آمریکا

کشور	شهر	نام
۳۰۶	Buenos Aires	بونیوس آیرس
۳۰۷	Mendoza	مندوزا
۳۰۸	Montevideo	مونته‌ویدئو
۳۰۹	Quito	اکوادور
۳۱۰	Guayaquil	کیتو
۳۱۱	Armacao de Buzios	گواياکيل (گواياکيل)
۳۱۲	Ouro Preto	برزیل
۳۱۳	Brasilia	آرماکانو د بوزیوس
۳۱۴	Belem	اورو پرتو
۳۱۵	Recife	برازیلیا
۳۱۶	Rio de Janeiro	بلم
۳۱۷	Sao Luis	ریسیف
۳۱۸	Salvador da Bahia	ریو دو ژانیرو
۳۱۹	Goiias	سائو لویس
۳۲۰	Cochabamba	سالوادور (د باهیا)
۳۲۱	La Paz	گویاس
۳۲۲	Panama City	بولیوی
۳۲۳	Cusco	کوجابامبا
۳۲۴	Lima	لاپاز
۳۲۵	Kingston	پاناما
۳۲۶	Santo Domingo	پاناما سیتی
۳۲۷	Santiago	پرو
۳۲۸	Valparaiso	کوزکو (کوسکو)
۳۲۹	Toronto	لیما
۳۳۰	Quebec City	چاکا
۳۳۱	Montreal	کینگ تون
۳۳۲	Vancouver	سانتو دومینگو
۳۳۳	Victoria	سنتی
۳۳۴	Halifax	سانتیائو
۳۳۵	Barranquilla	والپارایزو
۳۳۶	Bogota	کانادا

۲۸۰	Gdansk
۲۸۱	Lublin
۲۸۲	Warsaw
۲۸۳	Vilnius
۲۸۴	Valletta
۲۸۵	Budapest
۲۸۶	Pecs
۲۸۷	Skopje
۲۸۸	Monte Carlo
۲۸۹	Oslo
۲۹۰	Bergen
۲۹۱	Trondheim
۲۹۲	Cardiff
۲۹۳	Amsterdam
۲۹۴	Rotterdam
۲۹۵	London
۲۹۶	Athens
۲۹۷	Rhodes

گدانسک
لوبلین
ورشو
لیتوانی
ویلنیوس
مالته
والتا
مجارستان
بوداپست
پچ
مقدونیه
اسکوپیه
موناکو
مونت کارلو
نروژ
اسلو
برگن
تروندهایم
ولز
کاردیف
هلند
آمستردام
روتردام
لندن
یونان
آتن
رودس

اقیانوسیه

کشور	شهر	نام
۲۹۸	Perth	استرالیا
۲۹۹	Sydney	پرت
۳۰۰	Melbourne	سیدنی
۳۰۱	Hobart	ملبورن
۳۰۲	Brisbane	تاسمانی
۳۰۳	Christchurch	هوبارت
۳۰۴	Auckland	کوبینرلند
۳۰۵	Wellington	بریزبن (بریسبن)

نیوزلند
کرایست چرچ
اوکلند
ولینگتون

۳۳۷	Popayan	پوپایان
۳۳۸	Medellin	مدلین
		کوبا
۳۳۹	Havana	هاوانا
		مکزیک
۳۴۰	Oaxaca	اواخاکا
۳۴۱	San Miguel de Allende	سن میگوئل د آلتده
۳۴۲	Mexico City	مکزیکو سیتی
		ونزوئلا
۳۴۳	Caracas	کاراکاس
		امریکا
۳۴۴	Atlanta	آتلانتا
۳۴۵	Austin	آستین
۳۴۶	Baton Rouge	باتون روژ
۳۴۷	Boston	بوستون
۳۴۸	Portland	پورتلند
۳۴۹	Charleston	چارلستون
۳۵۰	San Francisco	سان فرانسیسکو
۳۵۱	San Antonio	سن انتونیو
۳۵۲	San Diego	سن دیگو
۳۵۳	Santa Fe	سنتافه
۳۵۴	Seattle	سیاتل
۳۵۵	Charlottesville	شارلوتزویل
۳۵۶	Philadelphia	فیلادلفیا
۳۵۷	Columbus	کلمبوس
۳۵۸	Las Vegas	لاس وگاس
۳۵۹	Los Angeles	لس آنجلس
۳۶۰	Memphis	مهمیس
۳۶۱	Miami	میامی
۳۶۲	New York City	نیویورک
۳۶۳	Washington	واشنگتن
۳۶۴	Honolulu	هونولولو
۳۶۵	Chicago	شیکاگو

۳۶۶

فرهنگ لغات و اصطلاحات

بایبید از خود بیرسیم زندگی چیست؟

آیا همانگونه که مصطلح شده، فاصله‌ایست کوتاه میان تولد تا مرگ؟

در اینکه زندگی یعنی سفر از تولد تا مرگ، تردیدی نیست! آیا صرف حضور در این زمان و گذران آن، به معنی زندگی کردن است؟ قطعاً نه!

اکنون پرسش این است: در این فرصت تکرارناشدنی تولد تا مرگ، چگونه درست زندگی کنیم؟

چگونه درست زیستن به این اعتبار که چه بخوریم، چه بیوشیم، چه بیرسیم، چگونه با دیگران معامله و معاشرت کنیم و....

در طول تاریخ، همواره پیشگویان، نخبگان، حکماء پیامبران به ارانه‌ی رهنمودهای خود در باب چگونه زیستن پرداخته‌اند که چکیده‌ی نصایح و دستورات آنها بصورت جمع فراوان مکتوب و شفاهی در دسترس است.

اگرچه گاهی متناقض به نظر می‌رسند، حسب فرمایش قرآن کریم بر هر انسان جویای سعادت لازم است در بینشان به مطالعه و بررسی پرداخته تا آنجا که راه درست را بیابد و به آن عمل کند که راهی است مطمئن در نیل به سعادت.

اما با نیم نگاهی به تاریخ بشر درمی‌یابیم که انسان برای مطالعه و کنکاش در میان متون و آموزه‌های پیشوایان همت کافی بکار نمی‌بندد تا دریابد راه بهتر زیستن چیست. در بهترین حالت بسیاری از ما تنها با گوش سپردن به موعظه‌گران پیرامون خود راهی را برمی‌گزینیم و کجدار و مریز، عمری سپری می‌کنیم بی آنکه بدانیم آیا براستی درست زیسته‌ایم یا نه؟

آیا راه ساده‌تری برای پاسخ به سؤال چگونه شایسته زیستن

و چگونگی عمل به آن وجود دارد؟

به نظر من، بله، و آن سفر کردن است و سهیم شدن در تجربه‌ی گران‌بهای مردمانی از سرزمین‌ها، نژادها و اقوام گوناگون. چراکه بشر در طول صدها و شاید هزاران سال با پیروی از بزرگان خود، با آزمون و خطای بسیار و کسب تجربه، راه تعامل با یکدیگر و محیط اطراف را به روش منحصر به خود یافته است.

سفر فرصتی است برای آشنایی با دستاوردهای فرهنگی و اجتماعی اقوام مختلف، که هرچه مقصد از پیشینه‌ی تمدنی سترگ‌تر و زنده‌تری برخوردار باشد وجه آموزشی آن پربارتر خواهد بود. لاجرم برای کسانی که فرصت مطالعه و کنکاش در میان متون آموزشی برایشان چندان مقدور نیست سفر کردن دیدن است و آموختن و همواره خود را ارزیابی کردن.

سفر به هر شهر به مثابه خواندن کتاب گویا و زنده‌ی تجربه‌ی زیست مردم آن دیار است، مجموعه‌ای از آنچه انجام می‌دهند، آنچه از انجام آن پرهیز می‌کنند، آنچه می‌پسندند یا نمی‌پسندند، در پاسخ به این سوال که «چگونه بهتر زندگی کنیم؟»

نتیجه‌ی سفر اطمینان یافتن است از درستی آنچه انجام می‌دهیم، یادآوری آنچه به فراموشی سپرده‌ایم و بازنگری و تردید در آنچه دیگران از انجام آن پرهیز کرده یا راه بهتری برای انجام آن یافته‌اند.

پس تو ای انسان در زمین، بیاحت کن، به مردمان و دسترنج‌شان با تأمل بنگر و خود را ارزیابی کن.

علی مطیفی فرد

اصفهان - پاییز ۱۳۹۴

هر چند کتاب پیش رو را در مفهوم قدیم‌اش نتوان «سفرنامه» خواند، اما برای خواننده‌ی عام آن را «سفرنامه» توان گفت، همان که در ادب کهن فارسی از آن به نام «رحله» یاد شده است.

درست است که سفرنامه‌نویسی در ادبیات ایران گذشته‌ای طولانی دارد، اما در مقام مقایسه، هم به لحاظ کمیت و به هم به لحاظ محتوی با سفرنامه‌هایی که در یونان و روم باستان و نیز با سفرنامه‌هایی که بعد از وقوع رنسانس و کشف راههای جدید دریایی و نیز تولد پروردگار تجاری جدید، در اروپا تدوین گردید، تفاوت‌هایی وجود دارد.

به غیر از قرون سوم تا پنجم که در دنیا، مسلمانان سفرنامه‌نویسانی پیدا شدند که در پی کشف سرزمین‌های تازه بودند تا با شناخت مسالک و ممالک آن روزگار، کتاب‌های راهنمایی تهیه نمایند تا جنگ‌آوران و مسلمانان را کمک کند تا بهتر و بیشتر به فتح و تصرف آن سرزمین‌ها نایل آیند، در سایر قرون و اعصار چنین نبوده است.

هر چند نمی‌توان در این مورد یک حکم کلی و همه‌گیر صادر کرد ولی گذشته از قرونی که بدان اشاره شد، در بسیاری از موارد، مسلمانانی که راه سخت سفر را برمی‌گزیدند، در پی آن بودند که - عمدتاً نه به عنوان یک جهانگرد - بیشتر به عنوان یک زائر یا طالب علم، ترک یار و دیار خود نمایند. در مورد نخست هدفشان زیارت مکان‌های مقدس چون کعبه یا زیارت قبور اولیا و انبیاء بوده است. در مورد دوم اگر مومن مسلمانی رخت سفر برمی‌بست، به قصد طلب علم و درگ محضر فلان و بهمان دانشمند و عالمی بود که دیدارش راه کمال را به زائر مشتاق می‌نمایاند.

اولین سفرنامه‌هایی که در ایران دوره‌ی اسلامی نوشته شد، عمدتاً به قصد «فتوح» تدوین گردید. اگرچه بعدها

بزرگانی در جهان علم و ادب پیدا شدند که با نیروی علم و هنر - که برتر از قدرت شمشیر بود - رفتند تا بدون استفاده از تیر و نیزه، مردمان نامسلمان را به اسلام فرا خوانند. ایرانیان که از فرهنگ برتری برخوردار بودند در این کار پیش قدم شدند.

از دیگر سوی اداره‌ی امور امپراطوری مسلمانان نیازمند شناسایی وضع راهها، کوهها، شهرها، آب و هوا، عادات، رسوم و زبان مردمی بود که مورد حمله جنگجویان مسلمان قرار می‌گرفتند، و برای این کار علم «بلدان» یا به اصطلاح یونانی‌ها، «جغرافیا» به معنای اعم را باید می‌دانستند؛ و این اهداف اطلاعات نیاز داشت. در نتیجه آثار گرانبهایی درباره «بلدان» نوشته شد که حاصل کار دانشمندان خردمندی بود که بار سفرها بستند و منزل به منزل راه را پیمودند و از هر صحنه و ماجرای، «سفرنامه»‌ها به یادگار برای ناآمدگان به نگارش درآوردند.

یعقوبی در مقدمه‌ی «البلدان» می‌نویسد: «از آغاز جوانی رای کسب اخبار بلاد، مسافات میان شهرها سعی کرد. در راههای پی‌درپی با هر کس ملاقات نمودم و از موطن، شهر او، راعت، لباس، مذهب، زبان و عادات اهالی پرسش کردم. اینها را از اشخاص طرف اعتماد را ضبط نمودم.» این است رسم سفر در میان پدران بسیار دور و شایسته‌مان.

آنان می‌رفتند تا ببینند و یادداشت بردارند، اما مدت‌هاست نسل‌های دانشجوی ما در کنار استادان سریع‌السیر استاد شده‌ی ما سفر می‌کنند تا بیشتر بخورند و بیشتر بخرند. وای اگر از پس امروز بود فردایی!

بعد از غروب تمدن اسلامی، در زمینه‌ی سفرنامه‌نویسی تنها می‌توان به «رحله‌ی» ابن بطوطه‌ی مراکشی اشاره کرد.

اگر به «سفرنامه‌ی ابن بطوطه» توجه بیشتری می‌نماییم، بدان جهت است که یک سفرنامه‌نویس مسلمان هنوز به ارزش‌های کلاسیک جامعه‌ی مسلمانان نه تنها پای‌بند بلکه بدان مفتخر است. هنوز سفرنامه‌نویس مسلمان حال و هوای اقتدار دانشوری خود را حفظ کرده و لامحاله در دنیای مسلمانان نسبت به جهان مسیحیت هیچگونه زبونی و آزرده‌گی احساس نمی‌نماید. با اینکه مغولان و تاتاران و دست‌ارزشی دنیای مسلمانان را متزلزل کرده‌اند، ولی هنوز یک مسلمان در هیچ نقطه‌ای از جهان خویش، خود را غریب و بی‌امن و بی‌دستی دور از وطن احساس نمی‌کند. ابن بطوطه از طنجه، در کشتی منعمانه راه می‌افتد؛ مصر، شامات، عراق و ایران، یمن، عمان و بلاد الروم، قسطنطنیه، دشت قیچاق، ماوراءالنهر، افغانستان، سغد، هند، چین، اندلس و نیجریه را منزل به منزل طی می‌کند و همه جا قدر می‌بیند و در صدر می‌نشیند.

با شروع حکمرانی شاهان صفوی و ورود بورژوازی تجارته‌ی اروپای غربی، عصر کلاسیک سفرنامه‌نویسی به طور عام و معنی «سفر» به شکل خاص پایان می‌پذیرد. از این به بعد مسافر ایرانی به قصد فرنگی‌مآبی و استفاده از مزایای زندگانی غربی و یا به قصد تجارت و کسب سرمایه، راه «سفر» در پیش می‌گیرد و سفرنامه‌هایی که نوشته می‌شود به صورت «حیرت‌نامه» است. «حیرت» از آن همه تفاوت موجود میان دنیای ما و دنیای فرنگیان!

کتاب پیش روی شما نه از آن گونه سفرنامه‌هایی است که تا اینجا از آن سخن گفته‌ایم. در این کتاب همسفریم با بیشتر شهرهای بزرگ و آثار و بناهای دیدنی و منحصر به فرد آن‌ها. هر چند در هر شهر تنها درنگی کوتاه داریم، ولی در این زمان کوتاه، شاهد و نظاره‌گر کارشناسانه‌ترین شرح از افتخارات فرهنگی همه‌ی جهان هستیم. تصاویر نیز آن قدر پویا و گویا

هستند که گویی در کنار اصل بنا به تماشا نشسته‌ایم. بدون تردید در زبان فارسی کتابی به این جامعیت و تفصیل ضمن رعایت امر اختصار که امتیاز این ترجمه و تألیف است، نه نادر که بی‌مانند است.

توصیف‌های کوتاه همراه با عکس‌هایی از ارزنده‌ترین آثار دیدنی، حق انتخاب نوع سفر و مکان‌هایی که باید برای دیدارش بروید، به روشنی پیش روی شماست. اگر به دقت و با حوصله از این حق انتخاب استفاده نمایید، به یقین پشیمان نمی‌شوید. نوشته‌ها و عکس‌ها خود را در اختیار شما می‌گذارند، ولی این دقت نظر و حسن سلیقه و هوشمندی شما است که باید در میان این همه گمشته خود را یافته و دنبال نمایید... این اثر آینه‌ای است که در مقابل شما گذاشته می‌شود تا خود را در آن ببینید و دنیای ناشناخته‌ی درون خود را کشف نمایید. با فرو رفتن در نوشته‌ها و تصاویر این اثر، به باری رویاهایتان احساس می‌کنید گاهی در قایقی نشسته‌اید و راه‌های آبی «ونیز» را پارو زنان دنبال می‌کنید و گاهی خود را در راه پست شترانی می‌بینید که زیر سه تیغ آفتاب بیابان‌های خشک و بی‌آب و آبادانی، شما را به سیر و سیاحت می‌برند. این گفته‌ها و این مناظر چنان در دل شما نقش می‌بندد که هرگز خاطره‌اش از یادتان زوده نخواهد شد.

سخن‌گویی زیاده‌ای درباره‌ی دکتر علی مطیفی فرد، دانشجوی رشته‌ی معماری در برر، پژوهشگر و مترجم شایسته‌ی امروز می‌باشد.

با ترجمه و مولف کتاب در کلاس درس «حکمت هنر اسلامی» ام در رشته معماری، مقطع کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی اصفهان برای نخستین بار در سال یکهزار و سیصد و هشتاد و چهار آشنا شدم. پس آنگاه در همین دانشگاه همکار شدیم.

علی از همان روز نخست با دقت و صفت ناشدنی به بحث‌های کلاس با دقت گوش فرا می‌داد. بادقت گوش کردن یکی از ویژگی‌های بسیار مفید و موثر دانشجو است که وی آن را در حد کمال داشت. در پایان هر ساعت درس، پرسش‌هایی برایش مطرح می‌شد که برای دیگر دانشجویان کمتر و یا هیچ‌گاه مطرح نمی‌شد. این‌ها بود که دل بدو دادم و وی را شایسته‌ی شاگردی «دروس حکمت هنر» یافتم. از جنس پرسش‌هایی که عزرا می‌کرد، بر من ثابت شد که وی به دنبال ادراک و فهمیدن است، نه چون دیگر دانشجویان کم‌امید و کم‌اشتیاق دانشگاه. امروز که نمره گرفتن و هر چه زودتر از شر دانشگاه آسودگی است، هدف نهایی آنهاست.

من از بایستگی‌ها و شایستگی‌های رشته تخصصی ری خبر ندارم، چون در صلاحیت‌ام نیست، اما برای رسیدن به ریشه‌های فرهنگ و تمدن کشورش ایران و در کنار آن فرهنگ و تمدن مردمانی که متمدن شدند، سخت تلاش و مطالعه می‌کند.

در کنار مطالعات تخصصی و پژوهش‌های مربوط به تاریخ و فرهنگ ایران و جهان، «مطیفی فرد» از دانش وسیع اسلامی برخوردار است. در کنار هم قرار گرفتن این سه ویژگی از او پژوهشگری متفکر و جویای حقیقت ساخته است، آن‌هم در روزگاری که از این نظر جامعه‌ی ما دچار نفس‌تنگی دردناکی شده است.

از آنجا که مولف و مترجم محترم، اهل سیر آفاق و انفس است، به همین جهت، بسیار پر سفر می‌باشد، ضرورت ارائه کتاب پیش رو را نشانه‌ی همت بلند خود دانسته، دست به تدوین آن زد. «علی مطیفی فرد» و ترجمه و تألیف‌اش را گرامی می‌داریم.

در روزگار ما و با تبدیل هجرت به مسافرت و شاید هم مهاجرت، و در نهایت تبدیل آن به «صنعت گردشگری» جای کتابی راهنما و یقیناً بسیار بیشتر از راهنما، بسیار خالی بود. مترجم محترم کتاب با ترجمه‌ی این اثر آن جای خالی را پر کرد. رسیدن به توفیقات هر چه بیشتر وی را در زمینه‌ی امور فرهنگی از آفریدگار هستی آرزو مندیم. این مختصر را نمی‌توان به پایان برد مگر با سپاسگزاری از خانم نوین کیوانی که با دقت بسیار ترجمه و تألیف مترجم را خواندند و در این راه تلاش کافی نمودند. سپاس و تشکر بسیار برای این دو هنرمند مترجم و ویراستار نثار باد.

ما نگوییم بد و میل به ناحق نکنیم

جامه کس سیه و دلخ خود ازرق نکنیم

مهدی کیوان

بایز ۱۳۹۴

اصفهان